

Kirker ber om internasjonale freds-styrker til Sør-Afrika

Fordi regjeringen ikke makter å kontrollere voldsbruken i Sør-Afrika, ber Alliansen av reformerte kirker i Det sørlige Afrika (SAARC) om at en internasjonal fredsstyrke inviteres til å patruljere i de mest urolige områdene i den avviklende apartheidstaten. Dette er den eneste måten man kan sikre et ikke-voldsmiljø som muliggjør politiske forhandlinger, mener SAARC.

Og SAARC vet hva de snakker om; de reformerte kirkene i regionen sto lenge

splittet i synet på apartheid. Mens pastor Boesak ble arrestert for sitt engasjement mot apartheidregimet, forsvarte andre deler av kirke-alliansen apartheid med sitater fra Bibelen. Men i fjor tok pro-apartheidfraksjonen et oppgjør med seg selv, og erkjenner nå at de ikke sto frem med profetisk kritikk av apartheidsystemet. – Slik alle andre kirker har gjort. Et samstemt SAARC mener nå at bare en stat fundert på prinsippet om «en mann – en stemme» kan aksepteres ut fra et kristent ståsted

NØP

Den enes død – den annens løssalg!

«Det moralske forfall har neppe utviklet seg så eksplosivt som de mange mediaoppslag gir inntrykk av.» sa biskop Per Lønning nylig til Dagens Næringsliv. «Formodentlig var overskriftene i 1985 litt for små, mens oppslagene nå er litt for store. Inntrykket av økokrim-økning, tiltagende trygdemisbruk, svart arbeid og arbeidskøft skyldes nok i noen grad skjerpet mediaoppmerksomhet, den enes død den annens løssalg.

Ikke så dum som mediefolk tror!

«I Akersgaten og på Marienlyst leser man ikke bøker lenger, og derfor tror journalister at ingen andre gjør det heller.» Det er utenriksredaktør Jahn Otto Johansen som uttaler dette til Aftenposten: «Den store befolkning er ikke så dum som mediefolk tror – det finnes mye klokskap der ute.»

Så mye vi ikke vet!

Sjelden har vel en tv-serie fått en så klar – og berettiget – respons som naturprogrammene «Kampen for tilværelsen». I tillegg til faktiske opplysninger ga programmene atskillig stoff til ettertanke. Vi siterer Turid Larsen i Arbeiderbladet:

Så mye vi ikke vet! Om de mange, fine

trådene som binder dyr, natur og mennesker sammen i det store nettverket som heter «livet på jorda». Man blir nesten litt sørgmodig over all denne innsikt i naturens fin-mekanikk og samspill. Og over at man selv tilhører den brautende og trampende menneskeslekta!

Kjersti Goksøyr's Undset-skulptur: Mellom styrke og ensomhet

Snart er Sigrid Undset igjen å finne der hun gikk og drømte som ung: Den 12. juni avdukes Kjersti Goksøyr's Undset-skulptur i Stensparken i Oslo. Med Blåsen i ryggen - dette rare, lille fjellet midt i byen - står hun og ser utover by og fjord. "Og innover i menneskehjertet," sier Kjersti, som drømmer om en liten blomstereng ved sokkelens fot. Eller helst en fjellhave med gymnadenia i?

Det var i 1988 Sigrid Undset kom for fullt inn i Kjersti Goksøyr's liv. Da vant hun en lukket konkurranse - utlyst av kommune og bydelsutvalg - om en statue av den berømte Christiania-piken. Mange mener det er på tide hun får sin faste plass i hjembyen! Lillehammer, dit hun flyttet som godt voksen, har hatt sin, statue, utført av Josef Grime-land, siden 1983, hundreåret for

"Glad for at nettopp Sigrid Undset er mitt første offentlige portrettoppdrag," sier Kjersti Goksøyr.

hennes fødsel.

- Hva jeg visste om Sigrid Undset før jeg gikk i gang med utkastet? Ikke overvettes mye, vedgår Kjersti Goksøyr. - Jeg hadde lest Kristin Lavransdatter som ung - som alle andre! Og jeg husker jeg skjønte at hun hadde enorm menneskekunnskap og en sjelden evne til å organisere sitt stoff. Da jeg for alvor gikk i gang, prøvde jeg på alle måter å få kontakt med henne, følte jeg måtte vite så mye som mulig om henne. Jeg leste vilt av og om henne, bladde meg gjennom billedmaterialet på Universitetsbiblioteket, tok selvsagt for meg hennes manns, Anders Svarstads, malerier. Han har forresten fremstilt henne litt for søt, synes jeg, om det er tillatt å si slikt . . .

- Mannen som maler sin elskede?

- Det er nok noe der, ja. Jeg er mer opptatt av styrken, men også av det jeg ser som ensomheten i henne. Hun er ikke lett å komme innpå! Samtaler med velvillige slektninger ga nærhet til henne som menneske, og det var til stor hjelp. De støttet meg også varmt i min lille kamp for å få statuen plassert i selve Stensparken, og ikke nederst i

Sigrid Undset i bronse - i Kjersti Goksøyr's utførelse.

Stensgaten som opprinnelig planlagt. Riktignok har Sigrid Undset skrevet så det både skjærer og varmer om denne gaten hun engang bodde i, men hun hører ikke hjemme i dagens parkeringskaos.

-Var det vanskelig å sortere de mange inntrykk og bilder?

- Egentlig ikke. Men jeg måtte etterhvert bestemme meg for hva jeg var ute etter. Jeg ønsket jo å lage noe som rommet alt, hele henne. Portrettlikhet er viktig, men samtidig skal man synliggjøre hele mennesket.

- Og du valgte å gjøre det i sten?

- Ja, det ble til det - skjønt jeg liker fremdeles godt bronsehødet jeg laget som en del av konkurranseutkastet. Men jeg trodde jeg ville gjøre det best i sten og fikk klart lys for det - etter at jeg hadde laget et hode i sten og et utkast av 'hele Sigrid' i halvstørrelse. Det ble mye forarbeid, men det var nyttig. Du

skal vite hva du gjør, før du hugger løs! Likevel var jeg ganske skjelven da jeg stod der med den store stenblokken. . . . Jeg har arbeidet i mange slags materialer, men tre og sten ligger mitt hjerte nærmest. Sten er et slikt ryddig materiale, virker hardt, men er så følsomt. Mer spennende enn bronse, synes jeg, lettere å abstrahere i sten, få frem essenser. Det skal ofte så lite til, en antydning bare og så mye kommer frem. . . .

Man aner hva hun mener. Hennes Sigrid har et lite kors svakt risset i halsgropen, man gjenkjenner blondkraven, aner pynten nederst på ermene på en kjole som sitter som et stramt vern om den høyreiste skikkelsen. Store, vart rissede øyne i et åpent og sårbart ansikt. Hende- ne en anelse vridd - skal man våge å strekke dem frem? Rakrygget så det lyser, lener hun seg forover, som om hun skal til å gå, men vi ser ikke om foten er løftet en anelse under kjolen. Skjortekanten forsvinner i stenen hun stiger opp av. Hun er både ungprikeaktig og moden kvinne, er både Jennys og Kristins dikter.

- Jeg føler at hun er ensom, men sterk. Hun står der, helt enkel og bestemt, men også ubeskyttet, lyttende. Jeg slet fælt med hodes- tillingen - men da jeg fikk henne til å snu hodet litt og vri det en anelse oppover, da hadde jeg henne! smiler Kjersti. Som er svært glad over at hun fikk akkurat dette oppdraget, som er hennes første offentlige portrettoppdrag. Glad fordi det dreier en kunstner man ikke blir ferdig med, og spesielt glad fordi det er en kvinne.

"Rakrygget så det lyser" - er utkastet til 'Sigrid i Stensparken'.

- Det har betydd mye for meg underveis. Har tenkt på hvordan hun må ha slitt, som familiemenneske og kunstner. Som da hun kom hjem fra Italia med lite spe-

barn og flyttet inn i gammelt, tungvint hus utenfor byen sammen med Svarstad og hans tre barn fra første ekteskap. Jeg synes liksom jeg kjenner meg igjen i mangt av det hun slet med, sier Kjersti, mangebarnsmor som begynte sin kunstnerbane med barneflokkene rundt seg. - Men som hun fikk det til som kunstner, Sigrid Undset, midt oppi familielivet. Hun gikk nok farlig mye på overtid! Samtidig er det jo menneskene som er den store inspirasjonen. . . .

Også Kjersti Goksøyr har fått det til. Merittlisten - et ord hun liker like dårlig som merkelapper og båser, hva enten det gjelder kunst eller mennesker! - begynner å bli lang. Og på dagsordenen fremover, når siste finpussen av Sigrid er over, står et stenrelieff til Luftvern- høyskolen i Stavern og en statue til den nye videregående skolen i Sarpsborg samt separatutstilling i Kunstnerforbundet på vårparten neste år.

- Hva jeg søker i kunsten? Innerst inne er det vel seg selv man søker, også der? Finne frem til er slags felles punkt, svar på det evige spørsmål om hva mennesket er, og det mer nære hvem jeg selv er. Jeg oppdaget mye av meg selv mens jeg lette etter Sigrid Undset.

- Som tittet deg over skulderen underveis?

- Ikke helt fritt for det, nei! Og hun var på mange måter ingen nådig dame. Men det var vel nettopp fordi hun stilte så store krav til seg selv. Det er det jeg har følt som et slags pust i nakken - et krav om å yde, få til noe som kunne være henne verdig.

UKJ